

เรียนรู้เข้าใจ ใช้งาน Raspberry Pi (ปกหน้า)

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้งาน Raspberry Pi (ปกใน)

คำนำ

ด้วยความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัจจุบันที่สามารถผลิตหน่วยประมวลผลที่มีขนาดเล็กและความเร็วในการทำงานสูงพร้อมทั้งประหยัดพลังงานเป็นเยี่ยม และสามารถผลิตอุปกรณ์ไอซีต่างๆให้มีขนาดเล็กลงได้อย่างมากทำให้ระบบสมองกลฝังตัวมีขนาดเล็ก ทำงานเร็ว และรองรับโปรแกรมขนาดใหญ่ได้จึงมีผู้ผลิตบอร์ดออกมาหลายรุ่นหลายตระกูล ประกอบกับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นการสร้างนวัตกรรม และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับชิ้นงานรวมถึงเรื่องของ IoT (Internet of Thing) ยิ่งทำให้ต้องมีการพัฒนาบุคลากรและผลงานด้านนี้กันให้มากขึ้นเพื่อแข่งขันกับประชาคมโลก

หนังสือ “เรียนรู้ เข้าใจ ใช้งาน Raspberry Pi” นี้เกิดจากที่ทางคุณกอบกิจ เต็มผาติ ผู้จัดการบริษัท อีทีที จำกัด ได้ติดต่อให้ผมเขียนเพื่อใช้ชุดฝึกการเขียนโปรแกรมด้วยบอร์ด Raspberry Pi ซึ่งครอบคลุมทั้งส่วนแสดงผลอย่างแอลซีดีตัวอักษร, แอลอีดี, แอลอีดีแบบRGB, สวิตช์, สวิตช์4x4, ลำโพง, เซ็นเซอร์อ่านอุณหภูมิ/ความชื้น, ภาคแปลงแรงดันเป็นสัญญาณสื่อสารอนุกรมตามมาตรฐาน RS232, วงจรแปลงสัญญาณแอนาล็อกเป็นดิจิตอล, นาฬิกาฐานเวลาจริงหรืออาร์ทีซี, ภาครับสัญญาณIR/รีโมต, ชุดแอลดีอาร์/เทอร์มิสเตอร์ และพอร์ตเชื่อมต่อขยายการทำงานของ Raspberry Pi

แต่อย่างไรก็ดีผู้เขียนได้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้งาน Raspberry Pi เบื้องต้นพร้อมชุดคำสั่งระบบปฏิบัติการยูนิกซ์ที่ควรรู้และใช้งาน, เนื้อหาการเขียนโปรแกรมภาษาไพธอนในระดับเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นแหล่งอ่านประกอบหรือศึกษาการใช้งานคำสั่งในบทต่างๆ, เนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมกับไพโรโทคอลอินเทอร์เนต เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้อุปกรณ์เบื้องต้นเหล่านั้นให้สามารถอ่านหรือส่งงานผ่านไพโรโทคอลอินเทอร์เนตได้, เนื้อหาเกี่ยวกับ OpenCV ในขั้นเบื้องต้นเพื่อให้อ่านข้อมูลจากกล้อง/ภาพและประมวลผลภาพเบื้องต้นเพื่อแปลงสเปซของสี/การปรับขนาด/การเข้าถึงพิกเซล/การเพิ่มความชัด/การเบลอร์/การหาขอบภาพ/การสร้างฟิลเตอร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประมวลผลภาพที่ได้จากบอร์ด Raspberry Pi โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์อื่นๆ นอกจากกล้องที่ใช้พอร์ตยูเอสบีที่มีราคาหลักร้อยถึงหลักหมื่นบาท และบทสุดท้ายที่เพิ่มเข้ามาคือการเขียนโปรแกรมในโหมดเดสทอปด้วยไลบรารี SDL2 เพื่อแสดงภาพกราฟิก การเชื่อมประสานกับเมาส์/แป้นพิมพ์/เกมคอนโทรลเลอร์เพื่อตอบสนองกับผู้ใช้ การเล่นเสียงดนตรี และการใช้งานตัวอักษรแบบทรูปใหม่ พร้อมทั้งตัวอย่างที่เชื่อมประสานกับบอร์ดเรียนรู้คือ ET-IR REMOTE KEY, ET-iLED4x4 HAT (สำหรับภาครับ IR) และ ET-SW LCD HAT+ET-SENSOR SHT31 เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโปรแกรมควบคุมที่ต้องแสดงผลร่วมกับโหมดกราฟิก

ด้วยเหตุนี้ทำให้หนังสือเล่มนี้จึงนำไปใช้ประกอบการสอนได้ทั้งการเขียนโปรแกรมเบื้องต้น การเขียนโปรแกรมระบบฝังตัว การเขียนโปรแกรมกับงานควบคุม การเขียนโปรแกรมสำหรับเครือข่ายอินเทอร์เนต หรือการเขียนโปรแกรมเพื่อสื่อประสม เป็นต้น

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนต้องขอขอบคุณคุณกอบกิจ เต็มผาติ ที่ให้โอกาสผมในการเขียนหนังสือเล่มนี้โดยสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทั้งหมด ต้องขอขอบคุณทีมงานอีทีทีโดยเฉพาะคุณสิทธิพล อพยุดที่คอยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะรวมถึงตรวจทานความถูกต้องของหนังสือและโปรแกรมในหนังสือให้เป็นที่ยอมรับ และสุดท้ายต้องขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่คอยให้กำลังใจกันเสมอมาจนผมมีแรงเขียนหนังสือทั้ง 16 บทจนจบ และขอขอบคุณผู้อ่านล่วงหน้าสำหรับคำแนะนำหรือข้อสงสัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตและผมจะนำมาปรับปรุงและตอบคำถามกันในช่องทางสื่อสารต่างๆ ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุต บุศราทิจ
มกราคม 2560

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 แนะนำ Raspberry Pi	1
พัฒนาการของ Raspberry Pi.....	1
Raspberry Pi	1
Raspberry Pi 2	3
Raspberry Pi 3	4
Raspberry Pi Compute Module	5
Raspberry Pi Zero	6
คุณสมบัติของ Raspberry Pi3.....	7
สรุป	8
บทที่ 2 ใช้งาน Raspberry Pi	9
การสร้าง SD-Card ติดตั้ง Raspbian	9
การเชื่อมต่ออุปกรณ์เพื่อใช้งาน	11
เชื่อมต่อเสมือนเป็นเครื่องตั้งโต๊ะ	11
เชื่อมต่อผ่านเครือข่าย	14
การกำหนดไอพีแอดเดรสแบบอัตโนมัติ	15
การกำหนดไอพีแอดเดรสแบบกำหนดเอง.....	15
การตั้งค่า Raspberry Pi.....	16
การสแกนหาไอพีแอดเดรส.....	16
การติดต่อกับ Raspberry Pi	18
SSH.....	19
VNC.....	22
FileZilla.....	23
คำสั่งยูนิกซ์ที่ควรรู้จัก	25
อับเดตรระบบ	25
อับเดตฐานข้อมูล	25
อับเกรดระบบ	25
อับเกรดเฟิร์มแวร์	27
อับเกรดดิสโทร	28
เปลี่ยนรหัสผ่าน	28
clear	29
uname	29
ระบบไฟล์และไดเรกทอรี	30
df	30
ls	30
mkdir	31
rmdir	32
pwd	32
cd	32
mv	32
rm	33
ตรวจสอบ	33

ps/kill	33
top	35
lsusb	36
ifconfig	36
รีบูตระบบ	37
ปิดระบบ	37
สำเนาไฟล์และแตกไฟล์	37
tar	38
gzip/gunzip	39
สรุป	39
บทที่ 3 ภาษาไพธอน	41
วิธีการเขียนโปรแกรม	41
การเขียนโปรแกรมจากระยะไกล	41
การเขียนโปรแกรมที่เครื่องและอัปโหลดไป Raspberry Pi	45
การเขียนโปรแกรมโดยใช้ Raspberry Pi เป็นเครื่องตั้งโต๊ะ	45
การตั้งค่าให้ Raspberry Pi เรียกใช้โปรแกรมอัตโนมัติ	46
กำหนดใน rc.local	46
กำหนดโดย contrab	47
กำหนดใน profile	47
ตัวแปร	48
ตัวแปรชนิดตัวเลข	49
ตัวแปรชนิดสายอักขระ	51
ตัวแปรชนิดลิสต์	52
ตัวแปรชนิดทูเพิล	57
ตัวแปรชนิดดิกชันนารี	57
เครื่องหมายดำเนินการ	60
เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์	62
เครื่องหมายเปรียบเทียบ	63
เครื่องหมายทางด้านบิต	63
การสร้างเงื่อนไข	63
เป็นจริงแล้วทำ	65
เป็นจริงทำแบบที่1เป็นเท็จทำแบบที่2	67
เงื่อนไขเป็นจริงหลายกรณี	68
การวนรอบ	69
ช่วงค่า	69
while	71
for	72
break/continue	72
โปรแกรมย่อย	74
โปรแกรมย่อยไม่มีอาร์กิวเมนต์และคืนค่า	74
โปรแกรมย่อยที่มีการคืนค่า	75
โปรแกรมย่อยที่มีอาร์กิวเมนต์	75
โปรแกรมย่อยที่มีอาร์กิวเมนต์และคืนค่า	76
ไลบรารี	76

math และ random	76
time	79
GPIO.....	80
สรุป	82
บทที่ 4 การใช้งาน ET-TEST HAT.....	83
แนะนำ ET-TEST HAT	83
การเชื่อมประสานกับ LED	84
วงจรแอลอีดี	84
การกำหนดตัวแปรเพื่อส่งสัญญาณ	85
การสั่งปิดและเปิดแอลอีดี	85
ไฟรั้งด้วยแอลอีดี	87
การอ่านค่าจากสวิตช์	91
วงจรเชื่อมประสานสวิตช์	91
การกำหนดตัวแปรเพื่อรับสัญญาณ	92
การสั่งปิดและเปิดแอลอีดีด้วยสวิตช์	92
ควบคุมไฟรั้งด้วยสวิตช์	94
การขับเสียงออกลำโพง	96
วงจรขับเสียงออกลำโพง	96
การวนรอบเพื่อสร้างความถี่	97
โปรแกรมขับเสียงออกลำโพง	99
ตัวอย่างเล่นเสียงตัวโน้ต	101
ตัวอย่างเล่นตัวโน้ตและใช้แอลอีดีเป็นมิเตอร์ระดับความถี่	103
สรุป	106
บทที่ 5 การใช้งาน ET-iLED 4x4 RGB	107
แนะนำ ET-iLED 4x4 RGB	107
ติดตั้งไลบรารีสำหรับ WS2812B	108
วิธีการสั่งงาน	109
ตัวอย่างโปรแกรม	111
วิ่งไล่ไปที่ละหลอดไป/กลับ	111
วิ่งวนเป็นวงรอบนอก	112
วิ่งไล่ขึ้น/ลงทีละแถว.....	113
สรุป	114
บทที่ 6 การใช้งาน ET-IR REMOTE KEY.....	115
แนะนำ ET-IR REMOTE KEY	115
ทำความเข้าใจเรื่อง IR	115
ภาครับ	116
การตั้งค่า	117
เขียนโปรแกรมอ่านค่า.....	122
คำสั่งเริ่มต้นทำงาน.....	123
การอ่านค่า.....	124
ออกจากการเชื่อมต่อ	124
เปลี่ยนโหมด.....	124
ตัวอย่างโปรแกรม.....	124

ตัวอย่างเลือกรูปแบบไฟริงด้วยรีโมท	125
ตัวอย่างเล่นเสียงดนตรีด้วยรีโมท	127
สรุป	128
บทที่ 7 ET-OPTO RELAY 4 HAT	129
แนะนำ ET-OPTO RELAY 4 HAT	129
รีเลย์และวงจรควบคุมรีเลย์แบบ OPTO-ISOLATE.....	131
การเขียนโปรแกรมติดต่อ ET-OPTO RELAY4 HAT	132
มอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง	133
การทำงานของมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง.....	134
ควบคุมมอเตอร์ด้วย ET-OPTO RELAY4 HAT.....	135
มอเตอร์แบบขั้น	139
การทำงานของมอเตอร์แบบขั้น.....	140
ควบคุมมอเตอร์แบบขั้นด้วย ET-OPTO RELAY4 HAT	141
สรุป	146
บทที่ 8 ET-OPTO DC-IN4 HAT.....	147
แนะนำ ET-OPTO DC-IN4 HAT	147
วงจรของส่วนนำเข้า	149
การเขียนโปรแกรมติดต่อ ET-OPTO DC-IN4 HAT	150
ตัวอย่างโปรแกรม	152
สรุป	154
บทที่ 9 ET-CONV10/RS232 HAT.....	155
แนะนำ ET-CONV10/RS232 HAT	155
การสื่อสารแบบ RS232	157
การเขียนโปรแกรมสื่อสารผ่าน RS232	158
การเขียนโปรแกรมส่งข้อมูล.....	160
การเขียนโปรแกรมรับข้อมูล	161
การเขียนโปรแกรมเอคโค	163
สวิทช์แบบเมตริกซ์	164
วงจรและการทำงานของ et-mini 4x4 key	165
การเขียนโปรแกรมควบคุมการทำงาน	165
เชื่อมต่อกับสวิทช์x8และแอลอีดีx8	167
การเชื่อมต่อ.....	167
การเขียนโปรแกรมควบคุมการทำงาน	169
สรุป	170
บทที่ 10 การใช้งาน ET-LCD SW HAT.....	171
แนะนำ ET-LCD SW HAT	171
แอลซีดี	172
ส่วนควบคุมการทำงานแอลซีดี	172
การสั่งงานแบบ 4 บิต	176
ตัวอย่างโปรแกรม	181
สวิทช์และลำโพงบน ET-LCD SW HAT	184
สวิทช์.....	184
ลำโพง ET-LCD SW HAT	187
บัล I ² C	189

เขียนโปรแกรมไฟแอลอีดีริ่ง	234
เขียนโปรแกรมควบคุมมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง	235
สรุป	236
บทที่ 14 สื่อสารผ่านโปรโตคอลอินเทอร์เน็ต	237
แนะนำโปรโตคอลอินเทอร์เน็ต	237
ช็อกเก็ต	238
ชุดคำสั่งไลบรารี socket	240
สร้างช็อกเก็ต	240
การเปิดช็อกเก็ต	242
ค่าไทม์เอาต์	242
การเชื่อมต่อไปยังเครื่องให้บริการ	242
การส่งข้อมูล	243
คำสั่งรับข้อมูล	243
การไบนด์	244
การรอการสื่อสาร	244
การยอมรับการสื่อสาร	245
หลักการดำเนินงานของฝั่งเครื่องให้บริการ	245
หลักการดำเนินงานของฝั่งเครื่องลูกข่าย	246
การดักข้อมูลผิดพลาด	247
ความผิดพลาดเมื่อสร้างช็อกเก็ต	247
ความผิดพลาดเมื่อทำการไบนด์	247
ความผิดพลาดที่เกิดจากการส่งข้อมูล	247
ตัวอย่างโปรแกรม	247
โปรแกรมเอคโค	247
โปรแกรมส่งแสดงข้อความที่แอลซีดีผ่านเครือข่าย	250
โปรแกรมเปิด/ปิดรีเลย์ผ่านเครือข่าย	253
โปรแกรมร้องขอค่าความชื้นและอุณหภูมิ	256
สรุป	258
บทที่ 15 เรียกใช้งาน OpenCV	259
แนะนำ OpenCV	259
การติดตั้งไลบรารี	260
ไลบรารีที่เกี่ยวข้อง	260
การคอมไพล์	261
ติดตั้งไลบรารีไพธอน	261
การติดต่อกับกล้อง	262
การเปิด/ปิดกล้อง	262
การแสดงผลและบันทึกภาพ	263
การประมวลผลภาพ	264
การโหลด/บันทึกภาพ	264
การปรับขนาดภาพ	266
การเปลี่ยนเป็นสีเทา/ไบนารี	266
การเบลอร์ภาพ	268
การแยกช่องสัญญาณ	270

การกลับภาพ.....	272
การเบลนด์ภาพ.....	272
การสร้างฟิลเตอร์.....	276
คอนโวลูชัน	276
การเพิ่มความคมของภาพ.....	278
การหาขอบภาพ	280
การทำมอร์โฟโลยี.....	282
การปรับความเปรียบต่าง.....	283
สรุป	286
บทที่ 16 การใช้ไลบรารี SDL2	287
แนะนำ SDL2	287
การติดตั้ง SDL2	287
การติดตั้ง PySDL2	288
โหมดกราฟิกส์.....	289
ชุดคำสั่ง.....	289
คำสั่งเริ่มต้น SDL2.....	289
คำสั่งจบการทำงาน SDL2.....	290
คำสั่งสร้างหน้าต่าง	290
คำสั่งปิดหน้าต่าง.....	292
คำสั่งแสดงหน้าต่างข้อความ	292
คำสั่งเปลี่ยนชื่อหน้าต่าง	293
คำสั่งเปลี่ยนขนาดหน้าต่าง	293
คำสั่งแสดง/ซ่อน/เรียกให้อยู่บนสุด	293
คำสั่งอัปเดตการวาดข้อมูลในหน้าต่าง.....	294
คำสั่งอ่านค่าอ้างอิงพื้นผิวหน้าต่าง	294
เหตุการณ์	294
ตัวอย่างโปรแกรมเข้าโหมดกราฟิกส์	295
พื้นผิว	297
ส่วนขยายของ SDL2.....	298
ชุดคำสั่งเกี่ยวกับอัลกอริธึมพื้นฐาน	299
ชุดคำสั่งแปลงค่า.....	300
ชุดคำสั่งจัดการเรื่องสี.....	300
ชุดคำสั่งสำหรับเริ่มต้นทำงาน.....	301
ชุดคำสั่งสำหรับจัดการกับพื้นผิวแบบสำหรับการแสดงผล 2 มิติ.....	301
ชุดคำสั่งสำหรับจัดการกับเหตุการณ์	301
ชุดคำสั่งโหลดรูปภาพ	302
ชุดคำสั่งเกี่ยวกับสไปรท์.....	302
ชุดคำสั่งจัดการกับหน้าจอ	302
ไลบรารี pysdl2-harness	304
ลูกเกม	304
โหลดทรัพยากร.....	305
การควบคุม	305
เสียงดนตรี	306
เป็นพิมพ์	307

ชุดคำสั่ง.....	307
ตัวอย่างโปรแกรมตอบสนองจากแป้นพิมพ์	308
เม้าส์.....	309
ชุดคำสั่ง.....	310
ตัวอย่างโปรแกรมตอบสนองจากเม้าส์	310
เกมคอนโทรลเลอร์.....	311
ชุดคำสั่ง.....	312
ตัวอย่างโปรแกรมตอบสนองกับเกมคอนโทรลเลอร์.....	312
ตัวอักษร	314
ตัวอักษรบิตแมพ.....	314
ตัวอักษรแบบทรูไทป์	315
เสียงดนตรี.....	319
ชุดคำสั่ง.....	320
ตัวอย่างเล่นเสียงดนตรี	321
ตัวอย่างโปรแกรม	322
ควบคุมการแสดงรูปภาพด้วย Remote Key.....	322
ควบคุมการเล่นเพลงด้วย Remote Key	324
แสดงค่าความชื้นและอุณหภูมิ	326
สรุป	328
บรรณานุกรม	329